

Analýza PN Pekarové a Bernarda k ST 241

Návrh není kompromis. Je zhmotněním práva na děti

Předsedkyně Poslanecké sněmovny Pekarová (TOP09) a poslanec Bernard (STAN) navrhuje k novele občanského zákoníku a dalších zákonů (sněmovní tisk 241) redefinující manželství načíst pozměňovací návrh, který je samotnými předkladateli označován za „kompromisní“. Pro stejnopohlavní páry má existovat analogický institut k manželství s názvem partnerství. Z hlediska obsahu práv a povinností má být totožný s manželstvím, pokud zákon neuvede něco jiného.¹ Nejedná se tedy o kompromis, ale spíše drobný ústupek. Jasně ukazuje, že hlavním cílem není manželství, ale právo na dítě bez ohledu na jeho zájmy.

Dvě základní popření nejlepšího zájmu dítěte upravené PN Pekarové/Bernarda:

- zrušení privilegovaného postavení osvojení pro manžele
- asistovaná reprodukce pro stejnopohlavní páry (ženy) v partnerství

Zrušení privilegovaného postavení osvojení pro manžele

Stejnopohlavní páry v partnerství by dle tohoto návrhu měly stejná práva k dětem jako heterosexuální páry žijící v manželství. **To ohrožuje práva právně volných dětí, které mohou být osvojeny.** Na základě PN Pekarové a Bernarda by ztratily možnost, aby ve prospěch nejlepšího zájmu dítěte byl upřednostněn pár složený z otce a matky. Partnerství a manželství má být *de iure* totožné. Soudy a OSPOD při rozhodování o osvojení dítěte ztratí možnost upřednostnit manželský pár otce a matky, jelikož narazí na antidiskriminační legislativu.

Již v současnosti naráží opatrovnické soudy na obtíže související s uplatňováním platné právní úpravy, která jednoznačně favorizuje manželské páry. A to za situace, kdy počty žadatelů o osvojení výrazně převyšují počty dětí, které je možné osvojit.²

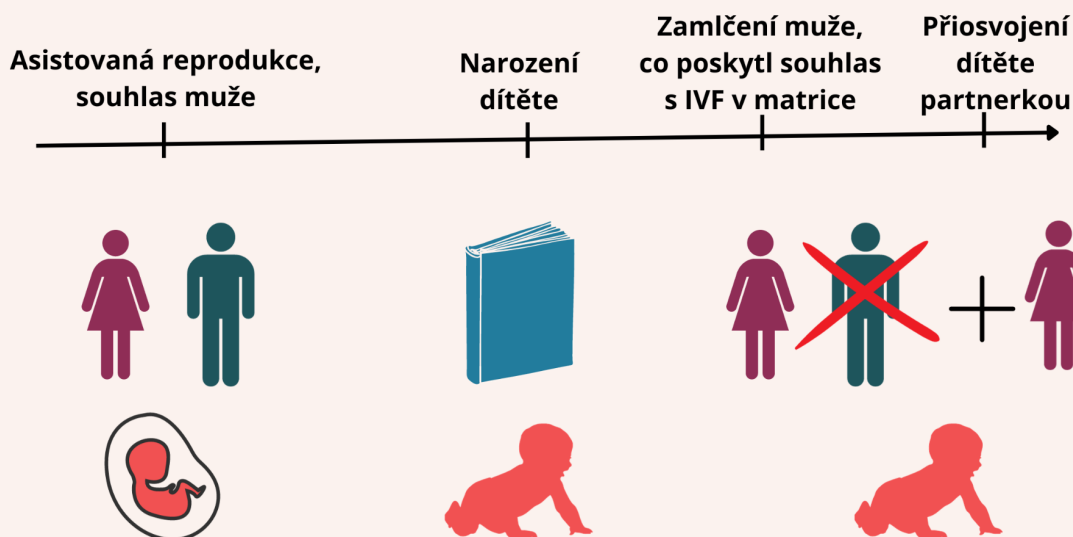
¹ Bod 2 PN Pekarové Bernarda: „(2) Partnerství je trvalý svazek dvou lidí stejného pohlaví, který se uzavírá stejným způsobem jako manželství. Nestanoví-li tento zákon nebo jiný právní předpis jinak, vztahují se na partnerství a partnery v tomto svazku ustanovení o manželství, manželích, vdovách a vdovcích v tomto zákoně a jiných právních předpisech obdobně.“

² Je zároveň pravdou, že čím starší děti jsou, tím méně je žadatelů ochotných si dítě osvojit. Stejně tak bohužel v případě dětí romských nebo dětí s postižením je počet žadatelů výrazně menší. Na druhou stranu neexistují relevantní data, že umožnění osvojování dětí stejnopohlavními páry by tento trend změnilo. Plenární náleží Ústavního soudu Pl. ÚS 7/15 z léta roku 2016 zrušil ustanovení § 13 odst. 2 zákona o registrovaného partnerství zakazující registrovaným partnerům možnost osvojit dítě jako

Podpora PN Pekarové a Bernarda otevírá právo na dítě skrze asistovanou reprodukci

Návrh obsahuje velmi jednoduchou právní cestu, jak si lesbický pár žijící v partnerství může pořídit dítě skrze asistovanou reprodukci financovanou z veřejných rozpočtů (PN, bod 4). Ve spojení s tzv. přiosvojením se jedná o cestu, jak vznikne právo na dítě bez ohledu na pohlaví v páru.³

Již dnes neexistuje provázanost mezi domněnkou otcovství dle OZ (novelizovanou PN Bernarda a Pekarové) u souhlasu s asistovanou reprodukcí a zákonem o matrikách. To již za současné situace vede k nezamýšlenému cíli. Lesbické páry získají souhlas muže pro podstoupení asistované reprodukce, kterého ale následně zamlčí při porodu dítěte a zápisu rodičů do matriky.⁴ Volné místo druhého rodiče může obsadit partnerka, která využije možnosti osvojení pro manžele, které bude možné uplatnit i na partnery.

jednotlivec. Výrazný nárůst počtu osvojených dětí nebyl zaznamenán, ačkoliv registrovaní partneři možnost osvojení disponují.

³ Ustanovení § 800 odst. 1 OZ ve spojení s ustanoveními § 832 odst. 1 a § 833 odst. 3 OZ.

⁴ Viz brožura Kadlecová. T., Kutálková. P. Ona a Ona plánují rodinu aneb jak jít štěstí naproti, Prague Pride 2020, dostupné online:

<https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/publikace/83-ona-a-ona-planuji-rodinu/file>

Tato praxe může vést k rodičovství i pro mužské homosexuální páry žijící v partnerství skrze náhradní matky, které se po porodu dítěte vzdají rodičovských práv ve prospěch druhého z páru.

